

Predikatie na zware ziekte, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 10 januari 1954 te Den Haag

Gezongen: Psalm 84:1, 2 en 3.

Gelezen: De Wet des Heeren; Lukas 2:8-14.

Gebed:

Dat is het, Heere, wat Gij ons te zeggen hebt: ‘Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.’ En daarom, wanneer de apostel Paulus zich uitspreekt ten aanzien van zijn prediking, dan is dit zijn woord: ‘Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd.’ Wanneer Gij ons dan, na een smartelijke, gevaarlijke en zware ziekte, wederom aan deze plaats brengt, doe ons dan geen ander gevoelen hebben. Laat ons door Uw genade, in dankbaarheid des harten dat Gij ons hiertoe in staat wilt stellen, zeggen wat een mens gelukkig maakt, zo hij het maar met zijn hart erkent en aanneemt, zeggen ‘wat eeuwig zeker is en slechten wijsheid leert’. En als dit dan mag geschieden, laat dan gevoeld en erkend worden, enigermate althans, hoe groot Uw goedheid, barmhartigheid en mensenliefde zich in een ware prediking openbaart. Want zulk een prediking is het woord van U en niet van een mens. Bereid het Woord een plaats, en laat ons van de prediking dit gebruik mogen maken, dat we van het zichtbare en tastbare en vooral van zonden en ongerechtigheden ons afwendende, ons geven aan U.

Gedenk ons, Heere. Gedenk hen die in hun woning het Woord onderzoeken. Gedenk onze zieken. Er zijn er onder die verzocht hebben hen in deze ogenblikken te willen gedenken, en wij doen dit, hen voor U neerleggende, en het behage U, Heere, hen te zegenen naar lichaam en ziel. En indien het eerste niet besloten is, laat dan het tweede niet onthouden worden. En dan is onder ons een weduwe die een allersmartelijkst verlies geleden heeft. Wil haar gedenken, haar natuurlijke geest sterken en haar geven de Heilige Geest.

Wil Uw Kerk zegenen. Treed in het gericht met ons niet. Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. En wil naar Uw Goddelijk beeld ons vernieuwen, meer en meer.

Amen.

Gezongen: Psalm 131.

Wij mogen elkaar aan deze plaats weer ontmoeten. Het is dertien weken geleden dat wij tot u het woord mochten richten, het Evangelie mochten verkondigen.* Ik groet u allen zeer. Wij hebben in deze drie maanden verliezen geleden, ouderen en ook jongeren. En onder deze de zoon van een weduwe.

De apostel schrijft in de brief aan de Hebreëen, het negende hoofdstuk, het 27^e vers: ‘En gelijk het den mensen gezet is eenmaal te sterven.’ ‘Eenmaal te sterven.’ Wat sterven is, dat weet niemand, maar we zien dat het gebeurt. Het is de mens gezet... Er zal een ogenblik komen in het leven van ieder mens, dat hij al wat hij gezocht heeft buiten God, zal werpen voor de mollen en de vledermuizen (Jes. 2:20), waarin hij niet alleen met de diepste afkeer, maar ook met een gruwen en angst des harten zal denken aan wat hij gedacht, gezegd en gedaan heeft.

Wanneer de dood onze vensteren zal binnentreden, dat weten we niet. We zien en bemerken dat daar niet op gerekend wordt. Wat aan ons leven een einde zal maken, dat is óók niet bekend – er komt een einde aan!

En wat ik al lang wist en al lange tijd heb geweten, dat is tijdens mijn ziekte mij nog veel duidelijker geworden: dat er niet aan gedacht kan, moet of mag worden dat een mens door de poort des hemels zal gelaten worden, tenzij hij in zijn leven, althans vóór zijn sterven, werd gevonden in Jezus Christus.

‘En daarna het oordeel.’ Wat een woord: ‘En daarna het oordeel.’ Kunt gij in dat oordeel bestaan? Neen, zomin als ik – niemand. Tenzij hij hier zich met God liet verzoenen in Christus Jezus.

Van een zware ziekte wilde de Heere mij doen opstaan. En toen deze ziekte op zijn ergst was, ontving ik de bekendmaking, niet alleen dat ik zou herstellen, maar ook dat ik, hetzij aan mijn ziekbed, hetzij van de predikstoel de grote daden des Heeren nog zou verkondigen. Zo ziet gij mij dan weer voor u, want wat de Heere belooft, zegt en voorzegt, dat is eeuwig zeker.

Gij verwacht vanmorgen van mij geen uitvoerige predikatie, slechts een

* Predikatie op 11 oktober 1953 over Spreuken 3:6. Zie blz. 141-151.

enkel woord. Maar dit wil ik dan niet uitspreken, voordat ik u hartelijk bedankt heb voor uw belangstelling en blijken van vriendelijkheid en welwillendheid.

Het kerstfeest ligt achter ons. Predikaties zijn gehouden, artikelen zijn geschreven en ook de kerstboom heeft niet ontbroken. Ofschoon ik van al die dingen niets gezien of gehoord heb, heb ik toch mijn gedachten erover laten gaan. Er staat in Johannes 20, het 20e vers: 'De discipelen dan werden verblijd, als zij den Heere zagen.' Zouden de kerstfeest-vierende mensen een paar weken geleden blij geweest zijn, als Jezus, gelijk toch voorzegd is, eens verschenen ware op de wolken des hemels? En zoudt gij blij geweest zijn als dit gebeurd was? Van het antwoord op deze vraag hangt het af of u zich voor een gelukkig mens kunt houden.

Een nieuw jaar heeft zijn intrede gedaan. Wij hebben elkander geluk gewenst, zoals dit onder de mensen de gewoonte is. Geluk hangt af van de vraag of wij het Evangelie kennen!

Gezongen: Psalm 84:4, 5 en 6.

Nog enkele vragen en antwoorden, en dan moet ik u laten gaan.

We zeiden dat ons geluk afhangt van het antwoord op de vraag of wij het Evangelie kennen. Is dat waar voor u, in u? Ligt dit zo in uw hart? Dat zou dan ten gevolge hebben dat ge los waart van alles, van de gehele wereld, van ziekte en gezondheid, van rijkdom en armoede, van voortgang of teruggang. Want dat is het geloof. Het waarachtige geloof spreekt zich uit in een woord als dit: 'Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde' (Ps. 73:25).

Wat is het Evangelie? 'Het Evangelie', zegt ge, 'is een boodschap.' En ge antwoordt goed. Maar, kent ge de inhoud van deze boodschap? Zoudt gij haar kunnen vertellen uit uw hart? Want als het goed is, dan staat zij geschreven in ons hart.

Van Wie is het Evangelie een boodschap? 'Wel,' zo antwoordt gij, 'dat is gemakkelijk genoeg te beantwoorden. Het Evangelie is een boodschap van God.' Hoe weet u dat? Wie heeft u dat bekendgemaakt? Is dat bij u echt? Of hebt u het alleen maar gelezen en spreekt u het slechts na?

Aan wie is het Evangelie een boodschap? 'O,' zegt gij wellicht, 'dat is

ook niet zo moeilijk te beantwoorden: aan wie anders dan aan de mens zou het Evangelie een boodschap zijn?' Dus ook aan u! Weet ge het zeker dat het Evangelie een boodschap is aan u? Letterlijk genomen hebt gij juist geantwoord. Maar als wij elkaar nu eens gingen vragen wat er gebeurt wanneer iemand gelooft dat het Evangelie een boodschap is aan hem persoonlijk, zoudt gij wat kunnen antwoorden? En wanneer gij trachtte te antwoorden, zoudt gij dan kunnen zeggen: En nu heb ik het getuigenis des Geestes in mijn hart dat me zegt dat deze dingen waarachtig zijn, en niet in het algemeen slechts, maar ook in betrekking tot mij.

En wat voor een boodschap is het Evangelie? Gij zegt: 'Het Evangelie is een blijde boodschap.' Het is waar. Bent u een blij mens? Bent u blij met uw bezit, met uw gezondheid, met uw verloving, met uw vrouw, met uw kinderen? Nee, u bent niet blij met al deze dingen. Zij verschaffen geen blijdschap, dan alleen ogenblikken, ogenblikken van vreugde. Maar gij zult het ondervinden dat wanneer u bij al deze zaken God niet hebt, gij geen dag zult beleven waarin het in u alles vervuld is, geen dag zult beleven waarin ge geen angst hebt voor of nijdigheid en boosheid hebt over het feit dat straks de dood u komt weghalen.

En hier moeten we het bij laten. Het Evangelie, toehoorders, is voor een mens zo schoon niet als het lijkt. Waarom wordt het dan zo vervolgd, tegengesproken, in onachtzaamheid voorbijgegaan, belachelijk gemaakt? Waarom? Nee, het Evangelie van Jezus Christus is alleen een blijde zaak voor degenen die voor de vierschaar des Hemels verloren liggen.

Amen.

Gebod:

Dát moge gekend worden, Heere, bij aanvang en bij voortgang, ook bij voortgang. Want wat weet het overblijfsel in het algemeen er nog van? Er is een diepe zorgeloosheid en een zware slaapzucht bij dit overblijfsel. En het ziet er in waarheid niet uit zoals men zou denken, wanneer er over de dingen van Uw Koninkrijk gesproken wordt.

Ach, laat bij menigeen nog eens gevonden worden de beschaamdheid van het aangezicht, een hartelijk leedwezen dat men gezondigd heeft tegen U, en een ware vreugde om en in Uw gerechtigheid en barmhartigheid, bij aanvang.

Wat is een mens niet diep ongelukkig! Hij streeft en hij zoekt, hij bouwt en hij breekt, hij beweert en ontkent! En hoe ellendig is zijn bestaan als gevolg van zijn zonde, die hij niet wil zien, en niet wil bekennen, en niet wil nalaten.

Erbarm U. En wil het korte woord dat gesproken is nog genadig zegenen. En laat ons alles verder in Uw hand kunnen leggen, of er nog gepredikt zal worden, dan of het ermee gedaan zal zijn. Maar doe ons het woord wel ter harte nemen: ‘Ken den HEERE in al uw wegen, en Hij zal uw paden recht maken.’

Amen.

Gezongen: Psalm 121.

2^e Predikatie over Spreuken 3:6, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 10 februari 1954 te Den Haag

Gezongen: Psalm 1:1 en 2.

Gelezen: Spreuken 6:1-15.

Gebed:

Ach, doe ons naderen tot U, Heere, met diepe eerbied, en met een groot verlangen om door U geleid te mogen worden, geleid, geleerd en bekeerd. Het leven is ernstig – het is moeilijk, maar het is ook ernstig, omdat er een eeuwigheid op volgt. Laat dit in ons inzinken, opdat we de menigvuldige waarschuwingen van Uw Getuigenis, waarin ons gezegd wordt dat we ons huis zullen bereiden, ter harte mogen nemen, ons bekeren, en ons telkens bekeren.

Laat ons vreugde hebben, niet in de zonde, niet in de wereld, maar in U, Die de Bron zijt van alle waarachtig goed en eeuwige blijdschap!

We zijn nog weer aan deze plaats vergaderd, geschaard om Uw Goddelijk Getuigenis. Geef ons dit te spreken. Het is tenslotte het enige dat waarde heeft; alle dingen die waarde hebben, zijn dáárin begrepen. ‘Zo iemand Mijn Woord zal bewaard hebben’ – zo hebt Gij in de dagen van Uw omwandeling op de aarde gezegd – ‘zo iemand Mijn Woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid.’

Het is U bekend dat er hier zijn die niet zo lang geleden zwaar geslagen

werden. Een man, in de kracht van zijn leven, werd van het gezin dat hij liefhad en waarin en waarvoor hij werkte, weggenomen uit het leven. En dan is er ook nog iemand anders, die haar kind moest afstaan, haar zoon, een jongeman in de kracht van zijn leven, van wie de moeder hoopte dat hij haar tot steun zou zijn en een oorzaak van blijdschap zou wezen. Heere, wat zullen wij nu doen? Wij zullen het U zeggen, het U bekend maken, het U voorleggen, en U vragen om het onderwijs dat Gij door zulke en dergelijke slagen geeft, te mogen verstaan. 'Hoor de roede en Wie ze besteld heeft.' Gedenk dan het grote gezin waaruit een man en vader werd weggenomen. Laat de band die er was, sterker worden. En laat men lust hebben, het overige van zijn leven, in de vreze van Uw Naam. Wil ook wijsheid schenken in betrekking tot het beroep. Gedenk die andere beproefde. Laat Úw balsem door haar worden gezocht.

Heere, zeg en Uw volk. Gedenk ons volk, de regering, de koninklijke familie. Gedenk en bewaar de stad voor ramp en onheil. Gedenk de volkeren. Treed in het gericht met ons niet, maar vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. En doe ons nu, bij spreken en bij horen, ons overgeven aan Uw leiding. Deze is goed, veilig en betrouwbaar.

Amen.

Gezongen: Psalm 1:3 en 4.

Op de 11^e oktober, zeer geachte toehoorders, had ik tot tekst Spreuken 3, het begin van het 6e vers: 'Ken Hem in al uw wegen.' Een langdurig ziekbed is hierop gevolgd, zodat ik niet in de gelegenheid ben gekomen om uw aandacht te bepalen ook bij het tweede gedeelte van dit vers. Dit tweede gedeelte luidt:

'En Hij zal uw paden recht maken.'

In de Mededelingen van deze maand vindt u wat ik over het eerste gedeelte heb mogen zeggen.* We komen dus hierop in deze ogenblikken niet terug.

* Bundel 1951-'54, blz. 645-653. Tevens opgenomen in deze bundel, blz. 141-151.

‘En Hij zal uw paden recht maken.’ Dit is een woord dat veel overdenking vereist. Ons leven en de Heilige Geest moeten een woord als dit ons verklaren.

In het begin van dit vers hebben we een eis: ‘Ken den HEERE in al uw wegen’, in het tweede gedeelte een belofte: ‘...en Hij zal uw paden recht maken.’ Eis en belofte behoren bij elkaar, en voor de kinderen Gods zijn ze onlosmakelijk aan elkander verbonden. Voor de gelovigen is de Wet, de Wet der tien geboden, een regel des levens. Maar ze zijn van zichzelf, ook na het ontvangen van genade, niet bekwaam om de Wet te houden. De wil is er wel, maar de kracht ontbreekt. Daarom nu zijn er beloften! En zo zegt de dichter van de 119^e Psalm: ‘Ik zal den weg Uwer geboden lopen,’ maar hij laat volgen: ‘als Gij mijn hart verwijdt zult hebben’ (vs. 32). Deze woorden: ‘als Gij mijn hart verwijdt zult hebben’, had hij niet kunnen uitspreken als er geen belofte des Heeren van verwijding des harten was.

Aangenomen dat u een gelovige bent, dat is dat u iemand bent die uzelf grondig hebt leren kennen, die dus na veel slingeringen en tobberijen gebracht bent tot de eerste zonde, de zonde die wij in Adam hebben bedreven, dat u een mens bent die zich heeft kunnen en mogen verenigen met Hem Die voor de zondaar gedaan heeft wat hij had moeten doen en geleden heeft wat hij had moeten lijden. Ik zeg: veronderstel dat u zo iemand bent. De Heere heeft u ten aanzien van een bepaalde zaak Zijn wil bekendgemaakt, duidelijk en klaar. Gij hebt deze wil omhelsd, en hiermee kwam u in de weg des Heeren, of, om het in de woorden van onze tekst te zeggen: Gij kende de Heere in uw wegen.

Wat doet de Heere nu? Ik weet niet of u hierop enig antwoord hebt. Wat doet de Heere wanneer een mens de Heere in zijn wegen kent? Laat ons hierover een ogenblik met elkander mediteren.

Ten eerste: de Heere geeft hem het getuigenis in zijn hart, het getuigenis van de Heilige Geest, dat hij in Zijn weg is. Zonder dit getuigenis kan er niets goeds zijn, want de apostel Paulus schrijft: ‘Al wat uit het geloof niet is, dat is zonde’ (Rom. 14:23). En in het geloof is de zekerheid, wordt gevonden het getuigenis des Geestes.

Ten tweede: de Heere sterkt hem. Want het is geen geringe zaak om ten aanzien van een bepaald iets de Heere in zijn wegen te kennen. De wereld is hier volstrekt niet voor, zij houdt geen rekening met God. En

deze wereld is zo arrogant dat ze niet wil dat een ander met God rekening houdt. Zo heeft een mens die de Heere in zijn weg kent, alvast de hele wereld tegen. En hierop moet ook gerekend worden. Maar dan het eigen. Terecht heeft iemand gezegd: ‘Het eigen wil in geen enge band!’* U weet het wel en ik weet het ook, en onze naaste omgeving heeft somtijds ernstige bezwaren tegen de keus die we gedaan hebben. Maar:

’t Is Isrels God, Die krachten geeft,
Van Wien het volk zijn sterkte heeft. (Ps. 68:17)

Ten derde: het gebeurt somtijds dat het de schijn heeft dat we niet verder kunnen. Het lijkt erop dat we geheel vastgelopen zijn. Ik wijs u hier maar op Mozes: Vóór zich had hij de zee, achter zich had hij de Egyptenaar, en opzij had hij de bergen. Wat moest hij daar beginnen? Daar was niets te beginnen. Maar als er nu niets te beginnen is, dan opent de Heere een weg:

U zullen, als op Mozes’ beê,
Wanneer uw pad loopt door de zee,
Geen golven overstromen. (Ps. 68:11)

Dat is in zo’n weg ook nooit gebeurd.

Ten vierde, het komt weleens voor dat men vermoeid is van al de bestrijders, vermoeid. Maar dan staat er in de 118^e Psalm: ‘Het is in den Naam des HEEREN dat ik ze verhouwen heb’ (Ps. 118:10). Dit is dan een geschenk Gods, zodat men ten hoogste verbaasd moet en mag wezen. De vijand die gij heden ziet, zult gij straks niet meer zien (Ex. 14:13). Zo is het hier ook, want de wereld is volkomen machteloos. Als ze de Heere Jezus gevangen willen nemen, dan moeten ze eerst nog toestemming krijgen van Hem, want op de enkele vraag: ‘Wien zoekt gij?’ vielen ze ter aarde (Joh. 18:4-6).

De Heere geeft dat men het getuigenis heeft – de verzekering – dat men

* Waarschijnlijk is bedoeld op een versregel van Johannes Groenewegen, De lofzangen Israëls, ‘Weerzang over de eerste zondag uit de Catechismus’.

in het licht wandelt. En wat werpt dát niet een licht op het Woord, en op het leven, en op de mensen, en op zovele dingen! De Heere geeft dat men in staat is om rekenschap te geven, rekenschap te geven van zijn doen en laten, dat men in alle gemoedsrust zijn naaste, hetzij vriend hetzij vijand, kan vertellen hoe men begonnen is, hoe de voortzetting geweest is, en hoe het geweest is tot op dit ogenblik. Het moet wel een sterke man zijn die dan nog wat te zeggen heeft, maar zulke sterke mannen bestaan er niet, in de hele wereld niet.

De Heere geeft diepe verwondering. Vlees en bloed heeft er alles op tegen, dat is waar – maar in Gods weg zich te weten, ach, de vreugde die dat verschaft, is onuitsprekelijk. Daarom zei de dichter van de 119^e Psalm:

Wat vree heeft elk die Uwe wet bemint!
‘Wat’ – hij kon het niet uitspreken.
Zij zullen aan geen hinderpaal zich stoten.
Ik, HEER’, die al mijn blijdschap in U vind,
Hoop op Uw heil met al Uw gunstgenoten;
’k Doe Uw geboôn oprecht en welgezind;
Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten. (Ps. 119:83)

Wij doen onszelf zoveel schade aan door de Heere niet te kennen in onze wegen, of door na te laten ons van tevoren te bekeren.

De Heere geeft nog veel meer dan ik u genoemd heb: Hij geeft verwondering, Hij geeft vrede, Hij geeft vrijmoedigheid om door Jezus Christus te gaan tot de Vader. En weet u wat de Heere dan ook nog geeft in zo’n weg? Hij geeft dat we medelijden hebben met onze bestrijders, met allen die tegen ons zijn.

Gezongen: Psalm 37:2.

Gij moet u vóór alle dingen verenigen met de Heere Jezus, en door een oprecht geloof u bekeren tot God. In Christus is de zaligheid, en deze wordt u aangeboden. Ge wordt geroepen en ge zijt verplicht om dit aanbod aan te nemen. Doet u dit, dan is u een gelovige en bezit u al de vruchten van een waar geloof. Laat u het na, dan is u een ongelovige, en gij kent

het woord, Johannes 3 vers 18: ‘Die niet gelooft, is alrede veroordeeld.’ Wanneer iemand niet gelooft, niet gevonden wordt in de Heere Jezus, zich niet bekeerd heeft en bekeert tot God, dan is hij niet in staat om de Heere te kennen in zijn wegen, in een bepaalde weg, laat staan in ál zijn wegen. De Voorzienigheid kan wel eens zó wezen dat u zegt en ziet wat u te doen of niet te doen, welke weg gij in te slaan of niet in te slaan hebt. Ik erken dat dat somtijds krachtig is. En wanneer men zo de Voorzienigheid niet ziet vooruitwerken, en men doet toch een stap, welke deze ook moge wezen, dan kon de Heere weleens geducht laten merken dat we dat zonder Hem hebben gedaan. Maar al is het ook zo, slechts hij die gelooft, kan de Heere kennen in zijn wegen. En dat zou ik u gemakkelijk uiteen kunnen zetten en u meer dan één reden geven waarom dit zo is. Maar onze tijd is kort en onze krachten zijn weinig.

Wanneer gij nu het voorrecht hebt een gelovige te wezen, dan zult u mij misschien toegeven wanneer ik zeg dat de gelovigen in het algemeen te weinig de Heere kennen in hun wegen, dus: leven – zo niet in de grond – buiten God! Welnu, als iemand zo buiten God leeft, dan kan hij heel goed nog een begenadigd mens zijn, maar hij moet niet over vreugde spreken in God, want die heeft hij niet. Hij is – nog eens: al is hij ook begenadigd – maar een armzalig christentje!

Men moet niets beginnen, men moet nooit iets beginnen buiten de Heere om. Doet men het toch, dan onteert men de Heere door te beginnen, maar men berokkent zich doorgaans ook grote schade. Want: ‘Wie heeft zich tegen God verhard en vrede gehad?’ (Job 9:4).

Wanneer ge in een of andere zaak de Heere gekend hebt – dat is niet dat gij eens gebeden hebt; ook dit wel, maar het is méér – wanneer iemand (ik heb het u gezegd in mijn overdenking) wanneer iemand de Heere kent in zijn weg, dan *begint* hij met God. Of u kunt ook zeggen: dan is de Heere met hém begonnen. En: dan heeft hij het getuigenis in zijn hart dat wat hij staat te doen of niet te doen, uit God is.

Wanneer u nu het grote voorrecht geniet, ten aanzien van een bepaalde zaak met de Heere te beginnen, dan móét u weten dat God met u is. En dit zal ten gevolge hebben dat geen wereld tegen u iets vermag. ‘Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?’ (Rom. 8:3). Uw weg is waarheid, en waarheid is uit God. Uw werk is het werk des Heeren! U neemt niet aan dat de

Heere zal laten varen de werken Zijner handen! (Ps. 138:3).

Nu is het mogelijk dat, hoewel deze dingen onomstotelijk vast staan, en ‘Die op den HEERE vertrouwen, zijn als de berg Sion, die niet wankelt’ (Ps. 125:1), toch de Heere weleens op Zich laat wachten. Dan is de verzoeking aanwezig – dat heeft Saul terdege ondervonden – de verzoeking om nu tóch maar een stap te doen. Ik hoef u niet te zeggen dat dan het gehele werk verloren is – nog eens: en dat heeft Saul ondervonden. In de verzoeking moet men staande blijven, om nu toch maar geen stap te doen, maar te wachten, te wachten op en uit te zien naar de Heere, kort of lang. Dat moet men kunnen, men moet kúnnen wachten! Maar het is gegeven goed, kunnen wachten en de Heere verbeiden, Die wanneer Hij vertoeft te komen, mag en moet verbeid worden omdat Hij gewisselijk komen zal (Hab. 2:3).

Men moet geen stap doen, niet één stap, buiten God. Dit geldt alle dingen van ons leven, en naarmate de dingen gewichtiger zijn, naar die mate is het ook van betekenis dat wij in de verzoeking staande blijven en niet buiten en tegen de Heere een stap doen.

Wanneer gij een ander leven hebt, zo gij verkiest om met uw ‘belangen’ rekening te houden – als ik schreef, dan zou ik het woord ‘belangen’ tussen aanhalingstekens zetten – met wat u méént dat uw belangen zijn; ik zeg: wanneer u liever met wat u méént dat uw belangen zijn, rekening houdt, welke schone schijn gij daarbij ook moogt hebben, gij zult te eniger tijd ondervinden dat gij God niet aan uw kant hebt. En wat is er erger dan om God tegen te hebben? Als wij Hem tegen hebben, dan liggen wijzelf met al het onze onder de vloek. En blijft gij in deze weg, dan is ondergang het einde. Want aan het eind zal God u zeggen: ‘Ik ken u niet vanwaar gij zijt. Gaat weg van Mij, gij vervloekten’ (Luk. 13:25, Matth. 25:41).

Ik hoop dat ik heb gesproken naar het hart van Jeruzalem, en dat in dit hart veel beschaamdheid en verlegenheid, naast verwondering en blijdschap, moge gevonden worden. En ik zeg nog eens: begin nooit iets zonder de Heere, want gij zult schipbreuk lijden. Maar als gij met de Heere begonnen zijt, versta dan goed dat wat er u ook in de weg moge liggen, er in waarheid niets in de weg ligt. En denk aan het woord: ‘Die volharden zal tot het einde, die zal zalig worden’ (Matth. 24:13). Velen zijn met iets begonnen, en zij hebben het moeten prijsgeven. Maar alleen met de vol-

harding is de kroon verbonden. En heb ik u op de grote fouten, zonden en gebreken van uw leven gewezen, verander het, nu gij nog de schoonste gelegenheid daartoe moogt hebben.

Amen.

Gebed:

Heere, U is wél bedankt dat wij dit nog hebben mogen uitspreken en aanhoren. Het is geen geringe zaak wanneer wij nog op de dingen geweest mogen worden, en wanneer er nog onderwijs is, troost en bestraffing. Laat het woord dat uitgegaan is, door menigeen nog overdacht worden. En schenk genade om het ook te betrachten. Werden wij verwaardigd om zo te leven, laat ons verstaan dat dan onze roeping is om nog méér zo te leven en nog inniger zo te leven, en vooral om zo te blijven leven.

Hebben we gehoord dat wij dat andere leven hebben, het leven waarbij omgezien wordt naar de wereld, naar eigen vlees, naar wat we voor onze belangen houden? Laat dit voor ons een schok geweest zijn, en laat deze schok achtervolgd worden door iets dat meer waarde heeft, door bekering en door geloof. Wek Uw kinderen op om te staan naar een leven waarbij het vlak ligt tussen U en hun ziel. Doe hen het kwaad vermijden en haten, en ook de schijn des kwaads. Doe hen leven uit Uw hand en tot Uw eer, en tot heil van henzelf en van de naaste.

Amen.

Gezongen: Psalm 119:83 en 84.

Predikatie over Mattheüs 26:30, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 2 maart 1955 te Den Haag

Gezongen: Psalm 95:1 en 2.

Gelezen: Mattheüs 26:17-30; Formulier van de Heilige Doop.

Aan deze predikatie ging een doopbediening vooraf.

Gezongen: Psalm 69:2.

Ik zou graag, toehoorders, gedurende enige ogenblikken met u willen nadenken over het 30e vers van Mattheüs 26:

‘En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den Olijfberg.’

‘Als zij’, de Heere Jezus en de discipelen. Wie was de Heere Jezus? In Zijn dagen had men een mening over Hem. En zo is het nog. We moeten het echter wéten. Wie het niet weet, heeft geen zekerheid. Maar hoe komt men te weten wie de Heere Jezus is? Men komt te weten wie Hij is, wanneer Hij Zichzelf vrijwillig, dus uit louter genade, in ons openbaart. Behaagt het Hem niet dit te doen, dan leren we Hem ook nooit kennen. Met de kennis van de Heere Jezus, die wij ontvangen wanneer Hij Zich openbaart, gaat gepaard het vertrouwen, het vertrouwen des harten, het vertrouwen op Zijn Persoon, op Zijn gerechtigheid en op de barmhartigheid van God, in Zijn Zoon geopenbaard. Dit vertrouwen is, aan welke schuddingen een mens ook moge blootgesteld zijn, een onwankelbaar vertrouwen. Zo komt het dat de dichter van de 62e Psalm zegt dat hij geen grote wankeling zal vrezen (vs. 1 ber.). Maar nu begrijpt u wel dat, wanneer Christus niet is geopenbaard, en de mens toch over Hem spreekt en beweert dat het Christus is, dat hij in Hem gelooft en dat hij hoopt daardoor zalig te worden, zulk een mens er slecht aan toe is. Want hij spreekt van geloof en van vertrouwen, en het Voorwerp van geloof en vertrouwen is niet aanwezig, immers niet in zijn hart.

Verstaat gij de discipelen? Er staat: ‘...gingen zij uit...’, Jezus en de discipelen. Met de discipelen worden bedoeld de twaalf mensen die doorgaans, bijna altijd, om Jezus heen waren. Het woord ‘discipel’ betekent leerling. En ze waren om Jezus heen omdat ze behoefte hadden aan onderwijs. Het waren eenvoudige, oprechte mensen, die niets anders begeerden dan Jezus Christus. Maar onder deze mensen, onder deze twaalf discipelen, was er één die geen discipel van Christus was. Deze mens, Judas, was niet oprecht. De vraag ligt voor de hand, waarom hij zich dan bij Jezus aangesloten had. Het komt mij voor dat Judas de strekking van zijn daad niet begrepen heeft. Dat gebeurt zo veel. Het gebeurt heel dikwijls dat een mens zich voegt bij de waarheid zonder te weten wat hij eigenlijk doet. Daar is dan nog bijgekomen de liefde tot de zonde. Ach, waar de liefde tot de zonde

niet is gedood en wordt gedood, daar loopt het altijd mis. Nu vermoed ik dat u zult denken: ‘Ja, maar zagen dan de discipelen, de andere elf, de strekking van hun aansluiting bij de Heere Jezus?’ Ik zeg: ‘Nee, evenmin als Judas.’ Maar wat is dan het verschil geweest tussen Judas en de andere elf? De elf waren oprecht! En wat is het teken van de oprechtheid? Dit: dat men er alles bij ingeschoten is, losgelaten heeft, alles losgelaten heeft om alleen Christus Jezus over te houden. Waar dit niet het geval is, óf het komt nog dat men er alles bij inschiet, óf men valt weg en zinkt weg in een eeuwige afgrond. Van nature zijn we allen discipelen van de duivel, waar het gaat om de geestelijke goederen. En discipel van Christus worden we door hartveranderende genade. Als een mens overtuigd is geworden van zijn verloren staat in Adam en de Heere Jezus Christus tot hem gekomen is om hem daaruit op te halen, het modderige slijk, waarvan Psalm 40 spreekt (vs. 3) – en hij als gevolg van deze Goddelijke handeling zich verenigd heeft met Christus, dan gaat hij zitten aan de voeten van Christus. Hij is een discipel of leerling geworden van de Heere Jezus Christus. Hij bidt zijn dagelijks gebed. Het gebed van iedere dag is: ‘HEERE, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uwe paden’ (Ps. 25:4).

‘En als zij den lofzang gezongen hadden.’ De Heere Jezus had met Zijn discipelen het pascha gehouden. Het was de gewoonte dat men bij deze gelegenheid zong. Psalm 113 tot Psalm 118 werden gezongen. Met het zingen van Psalm 118 werd de handeling gesloten. En nu stond de Heere Jezus het verschrikkelijke lijden in te gaan dat Hem was opgelegd en dat door Hem was aanvaard.

De verlossing uit Egypte ter herinnering waaraan het pascha ingesteld was, was een groot heil, maar de verlossing die de Heere Jezus stond te verwerven, was een veel groter heil. En daarom is het aan te nemen dat, hoewel Christus met Zijn discipelen ook Psalm 113 tot 118 hebben gezongen, zij toch, vooral de Heere Jezus, gedacht hebben aan de verlossing van het menselijke geslacht, die aanstaande was.

‘Als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit’, staat er. Jezus en Zijn discipelen gingen uit Jeruzalem. Christus had de gewoonte om dagelijks in de stad te verkeren, maar ’s nachts bleef Hij er niet. ’s Nachts ging Hij óf naar Bethanië, naar het gezin van Lazarus, Maria en Martha, óf naar de Olijfberg om de nacht in het gebed door te brengen.

De Heere Jezus had veel gearbeid in Jeruzalem. Hij had er gepredikt, zoals nooit iemand dit gedaan had, Zijn prediking had Hij door wonderen bevestigd, zodat er niet aan te twijfelen viel of Zijn prediking was uit God. En Hij had ieder mens die tot Hem kwam, te woord gestaan, kort maar goed, vriendelijk maar ernstig. En nu ging Hij de stad uit met Zijn discipelen. Hij had gedurende Zijn leven eens gezegd: 'Ziet, uw huis wordt u woest gelaten' (Matth. 23:38). 'Uw huis.' Oorspronkelijk was het Gods huis, maar zij hadden er God uit verdreven, zoals wij uit onze kerken, en hadden de tempel in hun macht gebracht. God gold daar niet meer, evenmin als Hij in onze kerken geldt. Dat woord: 'Ziet, uw huis wordt u woest gelaten', zou nu komen.

Wat, toehoorders, is een hart zonder Christus? Weet u het? Wat is een huis zonder Christus? Is het u bekend? Wat is een kerk zonder Christus? Hebt gij er inzicht in? Wat is alles zonder Christus? Wat is uw antwoord op deze laatste vraag?

'Gingen zij uit naar den Olijfberg.' Hoe heeft Jezus kunnen zingen in deze ogenblikken? Hoe heeft Hij dat kunnen doen? Wist Hij niet wat aanstaande was? Jesaja wijst Hem ons aan als de 'Man van smarten' (Jes. 53:3), en Zelf had Hij Zijn aanstaand lijden en sterven meer dan eens aangekondigd. Nee, Hij wist wel wat er stond te gebeuren. Maar hoopte Hij dan misschien dat het nog mee zou vallen? Zo doen wij als we voor grote dingen gewaarschuwd worden. Wij zeggen: 'Och, misschien valt het nog wel mee.' Nee, de Heere Jezus was van een andere geest bezielde. Hij zag de bittere kelk. Hij zag Gethsémané. Hij zag Golgotha. Hij zag het geopende graf. Hij wist alles. En dan tóch gezongen? Dit is een uiterst kiese vraag. En dan toch gezongen? Ja, Christus heeft gezongen bij Zijn ingang in Gethsémané. Hij wist wat aanstaande was, maar dat had Hij aanvaard, ziende en gezien hebbende dat het de wil van God was. En alleen omdat Hem bekend was dat het de wil van God was, heeft Hij gezongen, want deze wil had Hij lief. Nu staat er in de Wet dat we God lief zullen hebben boven al. Dat zien we hier bij Jezus. En hierin moet Hij nagevolgd worden. Als u in moeilijkheden bent van welke aard ook, wanneer u veel dingen tegengevallen zijn, wanneer u ziek, ernstig ziek ligt, wanneer u het bericht gehoord hebt dat u van uw ziekbed niet zult opstaan, dat u gaat sterven, dan moet u uit liefde tot Gods wil u in de dood overgeven. U moet

heerschappij voeren over de dood, en dat doet u door u aan Hem over te geven, omdat het Gods wil is. En dat is het sterven in de Heere.

‘Gingen zij uit naar den Olijfberg.’ De Olijfberg lag niet ver van Jeruzalem. Jezus ging er dikwijls heen. Om er te komen moest men een beek over. Deze beek heette de beek Kidron. Johannes spreekt ervan in Johannes 18 (vs. 1). Deze beek lag diep en het was er donker. Diepte en duisternis is de Heere Jezus, uitgaande uit Jeruzalem, ontmoet, diepte en duisternis. Maar het heeft Hem niet van het gaan van deze weg afgeschrikt. Er wás voor Hem geen andere weg. En voor Hem was er geen andere weg omdat deze weg Gods wil was en er in deze weg twee dingen zouden geschieden: de verheerlijking Gods en de verwerving van de zaligheid van de mens. Het heil ligt in de weg van Jeruzalem, door Gethsémané, over Golgotha, door het graf van Jozef van Arimathea, tot de rechterhand des Vaders in de hemel.

Ligt in deze weg uw heil? Wend u van alles af, vandaag nog! ‘Zo gij Zijn stem dan heden hoort, gelooft Zijn heil- en troostrijk woord, verhardt u niet, maar laat u leiden’ (Ps. 95:4 ber.). Wend u van alles af. Open uw hart, niet voor de wereld, wat ge misschien wel tot nu toe gedaan hebt, niet voor de zonde, niet voor de dingen die zonder enige betekenis zijn. Open uw harten voor Christus; laat Hem toch binnentreden, wil Hem toch verwelkomen. Straks zult u Hem missen en misschien niet meer deelachtig kunnen worden, als het te laat zal zijn. Komt er geen alles vernietigende oorlog – en niemand kan zeggen hoe het hiermee gesteld is; komt hij, dan kunnen we gerust zeggen dat dit de ondergang is van het menselijk geslacht, maar komt hij niet, of nóg niet, dan komt toch de dood, en de dood komt dikwijls onverwacht. Van sommigen wordt het leven verlengd, maar van anderen wordt het niet verlengd, en er zijn er van wie het leven ‘snellijk wordt afgesneden’ (Ps. 90:10); het ene ogenblik leven en niets mankeren, en het andere ogenblik in de eeuwigheid. Dat kan mij overkomen – en het zal niet zo lang duren voordat het mij overkomt op de een of andere wijze, het einde is in het zicht – maar het kan ook ú overkomen, al zijt ge nog niet op de helft van mijn jaren gekomen. Het kan ook u overkomen. Wat dan, wat dan? Ik zou u willen vragen of ge deze dag, deze week, na de prediking van de rustdag, u gedurig rekenschap gegeven hebt van dat: ‘Wat dan?’ U gelooft toch wel dat u een verschrikkelijke atheïst bent

in de praktijk, wanneer ge dit niet gedaan hebt? Een verschrikkelijke atheïst zijt ge, als ge kunt rusten voordat ge het antwoord hebt op deze vraag: ‘Wat dan?’ Wat dan? Het is één van tweeën, eeuwige dood of eeuwig leven. Het is eeuwige dood wanneer een mens komt te sterven zoals hij geboren is: zonder wedergeboorte, zonder rechtvaardigmaking en heiligmaking. Als hij zo komt te sterven, dan is het voor eeuwig verloren. Geloofst u dat? Als u het geloofde, dan zou u zich anders geplaatst zien tegenover de dingen. En daarom zeg ik dat u een verschrikkelijke atheïst bent wanneer u bijvoorbeeld na de rustdag u niet ernstig hebt beziggehouden met de vraag: ‘Wat dan?’ Het is eeuwig wél, maar dan moet men in Christus wezen. En in Christus te komen, dat is mogelijk. En ieder komt in Christus die zijn schuld bekent, naar het woord: ‘Die zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar die ze bekent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen’ (Spr. 28:13).

O, de zonde, de zonde, waarvan we allen zoveel houden! Ieder heeft zijn boezemzonde, maar ook heeft nog elk mens de zonde in het algemeen. De zonde doet zich zo begeerlijk voor. Eva zag op naar de boom; ze was al wég. Maar de zonde is zo bitter, *zo bitter!* Die zijn zonden bekent, dagelijks voor God, en in dit bekennen de zonden noemt, geen uitgezonderd, *noemt*, en doorgaat met het bekennen, heeft kans dat de weg van verzoening in Christus Jezus hem geopenbaard wordt. Ik zeg niet, ik mag en ik kan niet zeggen dat het zeker gebeuren zal, ofschoon ik wel mag en moet zeggen dat wanneer dat bekennen van zonden oprecht is, het wel zal plaatshebben. Leert een mens onder dit bekennen en nalaten de weg van verzoening kennen, dan is hij uit een grote nood en dood verlost. Hij is behouden; hij is voor eeuwig gered. Men moet daarmee aanhouden en volstrekt niet redeneren, aanhouden en altijd weer beginnen, ook wanneer men toch nog weer gezondigd heeft. Opnieuw, telkens weer, volhouden! Dit is de weg.

Heeft men de weg van verzoening leren kennen, dan heeft men leren kennen al wat men nodig heeft: God in Christus Jezus, zichzelf, geloof, hoop en liefde, wedergeboorte, rechtvaardigmaking en heiligmaking, de essentiële, voornaamste inhoud van de Heilige Schrift. Alles heeft men leren kennen in een ondeelbaar ogenblik. Dat is het wonder Gods, in welk wonder men ook een bewijs heeft dat deze dingen realiteit, werkelijkheid

zijn. Want het is merkwaardig, nietwaar, een mens kan elke godsdienst aannemen en leren, maar de ware kan hij niet aannemen en leren; dat is voorbehouden aan God. Van nature werkt een mens uit zichzelf en door zichzelf en tot zichzelf. Dat is het verlies van zijn leven, en: ‘Zo wie zijn leven zal willen behouden, die zal hetzelfde verliezen’ (Matth. 16:25). Maar als u verwaardigd werd om ook maar één daad te verrichten in uw leven om Gods wil, dan zou u gered zijn. Want een daad om Gods wil, verricht niemand met behoud van zijn leven, en Christus heeft gezegd: ‘Wie zijn leven verliezen zal om Mijntwil, die zal hetzelfde vinden’ (Matth. 16:25).

Amen.

Gebed:

Ach, Heere, doe ons deze dingen overdenken, diep overdenken. Laat ons niet spotten, laat ons geen leven leiden van ‘het zal nog wel meevallen’. Uw Woord spreekt anders. En o, als het er weer eens op aan ging komen, en vooral, als wat gedreigd wordt eens werkelijkheid werd, dan zou men niet meer spotten, dan zou men niet meer zeggen: ‘Het zal nog wel meevallen.’ Dan zou men wat anders zeggen of niets meer kunnen zeggen, wat anders gevoelen.

Ach, doe ons stilstaan. Laat ons niet doorgaan op de brede weg des verderfs. Laat ons naar U vragen. Laat ons vragen: ‘Wat moet ik doen opdat ik zalig worde?’ Laat ons zeggen: ‘Waar is God, Die de psalmen geeft in den nacht?’

We hebben hier een ogenblikje nog weer mogen verkeren. Wil wat gezegd is, genadiglijk zegenen, gebruiken om Uzelf en de waarheid groot te maken, en de zaligheid te bewerken van wie ook.

Wil U ontfermen over zieken. Er is er een die anders hier altijd was – gedenk hem.

Gedenk, Heere, ons volk, de regering, de koninklijke familie, gedenk de volkeren. U weet hoe deze tegenover elkander staan. Het is U ook bekend wat er gebeuren zou, als de lont eens in het kruit kwam. Ach, we bevelen U deze toestand aan. Zo het mogelijk is, laat het niet komen. In Sodom en Gomorra waren er geen tien rechtvaardigen aanwezig, en daarom werden deze steden verwoest. Nu zijn er nog wel enkelen, weinigen waarschijnlijk, misschien zeer weinigen, maar er zijn er toch. Aanschouw het verbond.

Maar kwám het – en wat hebben we ons anders waardig gemaakt? – kwam het, laat ons aanbidden, rusten in Uw welbehagen, en zo dit nog boven ons vermogen gaat, laat ons U nodig hebben om het nóg te leren.

Amen.

Gezongen: Psalm 40:4.

Gedeelte van een predikatie van dr. H.F. Kohlbrugge over Hebreëën 9:27 en 28

Wij verdrijven graag elke gedachte aan onze dood, omdat wij onder de toorn en de grimmigheid Gods niet willen buigen.

Het is een waarheid dat de dood van de gelovigen voor hen geen betaling voor hun zonden is, en ook niet een eigenlijke straf voor hun zonde, zoals wij uit onze Catechismus (vr. en antw. 4) hebben geleerd – maar als wij zo spreken, dan bezien wij de zaak weer van een geheel andere kant. Op zichzelf beschouwd is het de grimmigheid en de toorn van God dat wij vergaan, zoals wij dit lezen in Psalm 90. En dat is zó waar, dat alleen hij die zulk een toorn en zulk een verbolgenheid Gods in zijn dood erkent, die het erkent dat het volgens Gods rechtvaardig oordeel is dat hij sterft, dat die ook alleen verstaan zal dat zijn dood een ingang is in het eeuwige leven.

Deze toorn en deze verbolgenheid Gods tegen de zonde, die zo hevig is dat Hij haar met de dood heeft moeten straffen, nemen velen van u niet zó ter harte, als zij dat moesten doen. Vandaar dat velen van u de ernst van die zaak niet recht beseffen, ja, dat velen in deze allerbelangrijkste aangelegenheid geheel onverschillig zijn en slapen!

Velen van u zijn niet door de Heilige Geest verzekerd en verzegeld dat zij in waarheid de Heere zullen aanschouwen in gerechtigheid, dat zij Hem zien zullen gelijk Hij is. En toch wandelen zij daarheen alsof zij de Heere zouden aanschouwen. Zij troosten zich daarbij met allerlei troostgronden die niet berusten op de enige offerande van Christus aan het kruis, maar die daarnaást zijn gelegd en niets anders zijn dan troostgronden van de menselijke ijdelheid. Zij zoeken voortdurend *in zichzelf* troostgronden, en tot de enige troost, te weten tot het geloof in Christus, kunnen zij niet komen.

Waarom mag dit wel liggen? Ik denk wel het meest daaraan, dat zij het Woord Gods niet geheel geloven, maar dat zij uit het Woord slechts datgene nemen waarmee zij het geweten, dat hen pijnigt, kunnen stillen. Deze mensen raad ik aan dat zij het gehele Woord voor zich nemen, en zich niet alleen laten troosten, maar ook laten bestraffen.

Wij mensen zitten gewoonlijk in allerlei zonden en ongerechtigheden. Wij hoeven het werkelijk niet zo in de verte te gaan zoeken waarom wij zondaars zijn. De Wet zegt het ons duidelijk genoeg waarin wij overtreden. Van zo'n overtreding doen wij echter niet graag afstand. Daarom hebben wij van nature veel meer een hart voor een evangelie dat ons *met* de overtreding zalig spreekt, dan voor het Evangelie Gods, dat ons *in* de overtreding zalig spreekt, opdat wij van elke overtreding mogen afgekomen zijn. De zelfheiliging behaagt de mens meer dan de heiliging in de Heilige Geest. Wij willen voor de bedreven zonde liever boeten met een dagelijks sterven naar eigen keuze, dan dat wij het voor waarachtig houden en aannemen: 'Heden of morgen sterft gij o mens, en gij hebt u te buigen onder Gods toorn en verbolgenheid en uw huis te bereiden.' Wij steunen liever op een 'inwendig leven' dan op de offerande van Christus.

Des Heeren Woord luidt echter zo: 'Laat los, en gij zult losgelaten worden' (Luk. 6:37).

Overeenkomstig zodanig woord beveelt de Heere ons dat wij ons onder Zijn toorn en Zijn verbolgenheid buigen, dat wij erkennen dat wij stof, aarde en as zijn, dat wij de dood hebben verdiend en ons alleen te verlaten hebben op datgene wat Christus eens voor altijd volbracht heeft in onze plaats.

Het Woord Gods laat voor het gewone bekommerd-zijn weinig ruimte. Het gewone bekommerd-zijn van de mens maakt, evenals zijn onverschilligheid ten aanzien van de Wet, zonde en straf, uit de offerande van Christus liefst een Rooms misoffer, dat slechts voor dat ogenblik geldt waarin men zich ervan bedient. Het Woord Gods daarentegen stelt ons een offerande voor ogen die voor eeuwig geldt, en dringt daarom sterk aan op het geloof, omdat alleen hij die gelooft, behouden en zalig is.